

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 10 серпня 2004 р. N 557-р
Київ

Про схвалення Концепції Державної
програми створення сприятливих умов для
стабілізації та розвитку тваринництва на
2005-2010 роки

1. Схвалити Концепцію Державної програми створення сприятливих умов для стабілізації та розвитку тваринництва на 2005-2010 роки, що додається.

2. Мінагрополітики, Мінекономіки, Мінфіну, Мінпраці разом з Українською академією аграрних наук до 31 грудня 2004 р. розробити та подати Кабінетові Міністрів України проект Державної програми створення сприятливих умов для стабілізації та розвитку тваринництва на 2005-2010 роки.

Прем'єр-міністр України

В.ЯНУКОВИЧ

Інд. 22

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 10 серпня 2004 р. N 557-р

КОНЦЕПЦІЯ
Державної програми створення сприятливих умов
для стабілізації та розвитку тваринництва
на 2005-2010 роки

I. Проблема, для розв'язання якої
розробляється Програма

Тваринництво - одна із стратегічних галузей сільського господарства, розвиток якої значною мірою визначає продовольчу безпеку держави і якість харчування населення, а отже, і здоров'я нації. Проте за останні 13 років ця галузь зазнала величезних втрат. Відбувся катастрофічний занепад тваринництва в сільськогосподарських підприємствах, зокрема, практично ліквідовано вівчарство.

Протягом 1991-2003 років у всіх категоріях господарств поголів'я великої рогатої худоби скоротилося на 16,8 млн. голів, або в 3,2 раза, в тому числі корів - на 4,1 млн. голів (1,9 раза), свиней - 12,1 млн. (2,6 рази), овець і кіз - 6,5 млн. (4,5 раза), птиці - 103,5 млн. (1,7 раза), а в сільськогосподарських підприємствах поголів'я великої рогатої худоби скоротилося на 17,9 млн. голів, або в 6,7 раза, в тому числі корів - на 5,1 млн. (5,6 раза), свиней - 11,8 млн. (6,2 раза), овець і кіз - 6,9 млн. (24 рази) і птиці - на 9,7 млн. голів (3 рази).

Аналогічна ситуація склалася і з виробництвом тваринницької продукції. Порівняно з 1990 роком реалізація на забій худоби і птиці зменшилася на 3,8 млн. тонн, або в 2,4 раза, виробництво молока - на 10,8 млн. тонн (1,8 раза), яєць - на 4,8 млрд. штук (30 відсотків), вовни - на 26,4 тис. тонн, або в 9 разів.

Унаслідок цього споживання м'яса і м'ясопродуктів зменшилося з 68,2 кілограма у 1990 році до 34,5 кілограма у 2003 році, тобто майже у 2 рази, молока і молокопродуктів - з 373 до 226 кілограмів (на 38 відсотків), яєць - з 272 до 214 штук (на 21 відсоток).

Разом з тим у ході виконання Програми стабілізації та розвитку тваринництва на 2001-2004 роки (799-2001-п) відбулися деякі позитивні зрушення. Зокрема, завдання трьох років (2001-2003) щодо виробництва молока виконано на 102 відсотки, яєць - 119, поголів'я птиці - на 102 відсотки.

Виробництво м'яса бройлерів зросло з 26,7 тис. тонн у 2000 році до 190 тис. тонн у 2003 році, або у 7 разів.

Останнім часом удосконалюється система зоотехнічних, селекційних та організаційно-господарських заходів, спрямованих на поліпшення племінних і продуктивних якостей тварин, проведено атестацію суб'єктів племінної справи у тваринництві з присвоєнням відповідного статусу, збільшуються обсяги державної підтримки галузі.

Завдяки цьому в основному забезпечується платоспроможний попит населення на продукцію тваринного походження. Питома вага імпорту м'яса та м'ясопродуктів становила в 2003 році 6,6 відсотка обсягів власного виробництва, а молока та молочних продуктів - лише 0,4 відсотка. За минулий рік експорт продукції тваринництва в грошовому виразі збільшився на 27 відсотків, а позитивне сальдо (експорт до імпорту) становило 472 млн. доларів США.

У першому півріччі 2004 р. підвищилася продуктивність всіх видів худоби і птиці.

За останні роки створено необхідну законодавчу базу для ефективного ведення тваринництва.

Проте сьогодні в центрі уваги залишаються проблеми стабілізації та відновлення в необхідній кількості чисельності сільськогосподарських тварин і птиці, розширення сфери і збільшення розмірів державної підтримки галузі, для розв'язання яких і розроблено цю Програму.

II. Аналіз причин виникнення проблем

Ситуація, що склалася у тваринництві, зумовлена збитковістю виробництва всіх видів тваринницької продукції насамперед через несприятливу цінову ситуацію на ринку та відсутністю ефективного економічного механізму підтримки галузі. Так, за 1996-2003 роки галузь тваринницької продукції зазнала збитків на суму 15 млрд. гривень, оскільки закупівельні ціни на продукцію були у півтора-два рази меншими, ніж витрати на її виробництво.

Через втрату економічної заінтересованості у веденні тваринництва практично занепала галузь кормовиробництва.

У сільськогосподарських підприємствах за останні 13 років при скороченні площ сільгоспугідь на 26 відсотків виробництво всіх видів кормів у перерахунку на кормову одиницю зменшилося на 87 відсотків, або у 8 разів (з 48 до 6 млн. тонн кормових одиниць).

Ринок продукції тваринництва характеризується незбалансованістю попиту і пропонування, низьким рівнем внутрішнього споживання, а також недостатньо розвинутою ринковою інфраструктурою.

Товарообмін здійснюється здебільшого за допомогою посередників, які привласнюють значну частину прибутку, створеного у процесі виробництва. Ціни на продукцію тваринництва не забезпечують навіть простого відтворення виробництва. Не здійснюється прогнозування цінової ситуації та попиту на продовольчі товари.

Для забезпечення продовольчої незалежності і безпеки України необхідно вжити кардинальних заходів, спрямованих на докорінне поліпшення ситуації у скотарстві, свинарстві, вівчарстві, птахівництві та інших галузях.

III. Мета Програми

Мета Програми полягає у визначенні основних напрямів державної політики щодо створення сприятливих умов для стабілізації та розвитку тваринництва на 2005-2010 роки з тим, щоб забезпечити виконання таких стратегічних завдань:

зупинити спад чисельності поголів'я худоби і птиці та перейти до його поступового нарощування;

довести обсяги виробництва продукції тваринництва до рівня, який забезпечить мінімальні норми її споживання населенням, передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2000 р. N 656 (656-2000-п) "Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення";

забезпечити прибуткове ведення тваринництва на основі вигідного збуту продукції за рахунок оптимальних витрат на її виробництво та державної підтримки цін і доходів товаровиробників;

створити нові робочі місця, підвищити рівень доходів сільського населення та поліпшити умови праці в агропромисловому комплексі.

IV. Порівняльний аналіз можливих шляхів розв'язання проблеми та обґрунтування оптимального варіанта

Продовольчу безпеку держави може гарантувати лише власне виробництво продукції тваринного походження. Це - єдиний оптимальний варіант для України.

Орієнтація на забезпечення населення імпортною м'ясомолочною продукцією призведе до подальшого тиску на вітчизняного товаровиробника і створить загрозу повної ліквідації тваринництва в сільськогосподарських підприємствах.

Через дефіцит коштів та несприятливу епізоотичну ситуацію у світі неприйнятним також є завезення живої худоби з інших країн.

Не розв'яжуть проблеми продовольчої безпеки і особисті селянські господарства, виробництво в яких має переважно натуральний екстенсивний характер і базується на ручній праці. Ця категорія господарств неспроможна забезпечити зростаючий попит населення на продукти тваринного походження в умовах підвищення його добробуту. Зокрема, за останні 20 років середньорічне виробництво м'яса в них залишається на рівні 1,2 млн. тонн у забійній вазі.

Отже, оптимальним варіантом розв'язання проблеми забезпечення населення м'ясом, молоком та іншою продукцією є відновлення власного (вітчизняного) тваринництва з пріоритетним розвитком виробництва на промисловій основі.

Обов'язковою умовою нарощування чисельності поголів'я всіх видів худоби і птиці та обсягів виробництва продукції є розширення напрямів і збільшення розмірів державної підтримки тваринництва, а також залучення на ці цілі кредитів, інвестицій та коштів місцевих бюджетів.

V. Шляхи та способи розв'язання проблеми

Стратегія розвитку тваринництва на 2005-2010 роки передбачає:

стабілізацію та подальший розвиток тваринництва в усіх категоріях господарств для задоволення мінімальної і раціональної норм споживання продуктів тваринництва;

визначення обсягів виробництва продукції для потреб внутрішнього ринку та експорту;

пріоритетний розвиток свинарства, птахівництва та м'ясного скотарства;

розвиток виробництва на промисловій основі та відновлення роботи великих тваринницьких комплексів;

підвищення продуктивності худоби і птиці на основі зміцнення кормової бази та поліпшення якісного складу поголів'я;

охоплення селекційно-племінною роботою особистих селянських та фермерських господарств;

впровадження ефективних енерго- і ресурсозберігаючих технологій виробництва продукції тваринництва;

розвиток комбікормової промисловості і виробництва комбікормів для забезпечення худоби та птиці повноцінними комбікормами та білково-вітамінними домішками;

фінансову підтримку сільськогосподарських товаровиробників у придбанні машин та обладнання для тваринництва через механізм здешевлення за рахунок бюджетних коштів коротко- та довгострокових кредитів, удосконалення практики фінансового лізингу, системи економічних відносин між споживачами і постачальниками матеріально-технічних ресурсів;

підтримку виробництва продукції тваринництва шляхом встановлення дотацій на метричну одиницю продукції та утримання маточного поголів'я тварин;

стимулювання розвитку сільськогосподарських виробничих кооперативів та приватних підприємств з переробки і збуту продукції тваринництва, надання сервісних послуг із селекції та відтворення великої рогатої худоби, свиней, овець, кіз та коней;

запровадження системи моніторингу цін на продукцію тваринництва;

стимулювання власників тварин і птиці до участі у біржовій торгівлі через заготівельно-збутові кооперативи, аукціони живої худоби;

узгодження нормативних витрат виробництва, рівня цін та доходів учасників ринку продукції тваринного походження шляхом створення узгоджувальних комісій за участю товаровиробників, переробників та збутових підприємств і організацій;

поліпшення функціонування ринків тваринницької продукції;

захист внутрішнього ринку та економічно обґрунтовану експортно-імпортну політику щодо продукції тваринництва.

VI. Етапи виконання Програми

На першому етапі (2005-2006 роки) передбачається стабілізувати чисельність поголів'я всіх видів худоби і птиці та розпочати нарощування виробництва м'яса, молока та іншої продукції тваринництва.

На другому етапі (2007-2010 роки) буде досягнуто збільшення виробництва продукції тваринного походження в обсягах, які забезпечать мінімальні норми її споживання.

VII. Фінансове і матеріально-технічне забезпечення

Фінансове забезпечення Програми здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел.

Для виконання Програми необхідно близько 15 млрд. гривень, або по 2,5 млрд. гривень щороку.

Матеріально-технічне забезпечення товаровиробників буде здійснюватися шляхом надання довгострокових кредитів на придбання техніки та обладнання, а також лізингу техніки.

VIII. Очікувані результати

Виконання Програми дасть можливість довести на кінець 2010 року:

чисельність великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств до 10 млн. голів, у тому числі корів молочних і комбінованих порід - 5 млн., свиней - 11 млн., овець і кіз - 2,7 млн., птиці - 183 млн., коней - 750 тис. голів, або збільшити порівняно з 2003 роком відповідно на 28, 16, 49, 18 і 28 відсотків;

обсяги виробництва м'яса у забійній вазі до 2,5 млн. тонн, молока - до 20 млн. тонн, яєць - до 13,5 млрд. штук, вовни - 5 тис. тонн, або більше порівняно з 2003 роком відповідно на 45, 46, 18 і 49 відсотків;

споживання м'яса і м'ясопродуктів в розрахунку на одну особу до 50 кілограмів, молока і молокопродуктів - 315 кілограмів, яєць - 252 штук при мінімальній потребі відповідно 52 кілограми, 341 кілограм і 231 штука;

підвищити ефективність виробництва та ліквідувати збитковість продукції тваринництва;

забезпечити конкурентоспроможність продукції тваринництва.